

Vārdiem piemīt liels spēks

Dāvis RUDZĪTIS dzimis un audzis Limbažos, tomēr vienmēr bijis cieši saistīts ar Pāli, kur bērnībā bieži viesojies pie vecvecākiem. Pēc Limbažu 3. vidusskolas absolvēšanas viņu ceļš aizveda uz augstskolu Rīgā. Tā kā Latvijas Kultūras akadēmijā operatora profesiju bija iespējams apgūt tikai divos gados un tas nesakrita ar skolas pabeigšanu, sirdij tuvā joma un sapnis par darbu tajā bija jāatliek. Tika apsvērta žurnālistika. Iedvesmu tai deva limbažnieks Artis Kamals, kurš kādreiz darbojās vīriešu žurnāla *FHM* veidošanā. Šī joma šķita laba iespēja sastapt interesantas personības. Tomēr izvēle krita par labu multimedijem Rīgas Stradiņa universitātē, kur jaunā programmā apvienojās reklāma, producēšana, kino un māksla – viss, kas saistījās ar Dāvja sākotnējo ieceri. Studiju biedri no dažādiem Latvijas reģioniem pamanīja limbažnieku dialektu un nereti par to atgādināja. Tomēr vienīgais, ko viņš nožēlojis šo trīs gadu laikā, ir pielāgošanos rīdzinieku izrunai. – *Ar to, ka mēs noraujam vārdiem galotnes, ir jālepojas, tas jānes tautā. Nevajag slēpt savu būtību. Tā ir liela vērtība, – ir pārliecināts sarunbiedrs.* Turpinot pārdomas par studiju procesu, viņš piebilst: – *Pusotru gadu studējot, sapratu, ka neko jaunu neesmu ieguvis. Izglītojos akadēmiski, bet nejutu piepildījumu, neredzēju studijām jēgu. Tomēr tās nepametu, jo bija atlicis pavisam nedaudz līdz augstākajai izglītībai.* Izrādās, ka šis lēmums bija liktenīgs – tas palīdzēja Dāvim kļūt par pedagogu. Tuvojoties Skolotāju dienai, viņš ar gandarījumu atskatās uz nesen aizsākto ceļu visiedvesmojošākajā profesijā, kas pilnīgi neplānoti kļuvusi par sirdsdarbu.

Dzīve prom no burzmas

Pēc multimediju komunikācijas speciālista kvalifikācijas iegūšanas Dāvja ikdienā aizritēja Vecrīgā, strādājot par bārmeni, līdz viņš satika savu mīlestību Kristiānu. – *Viņa bija ļoti tendēta uz izaugsmi, apmeklēja līderības kursus. Tas mani mudināja mainīt savu dzīvi, izkāpt no komforta zonas, – stāsta sarunbiedrs.* Vēlme būt prom no pilsētas steigas un piedzīvot ko jaunu uzvarēja rutīnu. Abi pārcēlās uz Kristiānas dzimto Ikšķili, kur apprecējās un kādu laiku dzīvoja, tomēr sajūta par došanos uz cilvēku burzmas neskartu vidi nepazuda.

Jaunu māju meklējumi gan nevedās tik raiti, kā bija cerēts. – *Pētījām sludinājumus, arī tādus, kur saimnieki bija gatavi atdot māju apdzīvošanai bez maksas, bet ar nosacījumu par to rūpēties. Tādējādi māja atrod savu cilvēku, bet cilvēks – māju. Taču šādas vietas bieži vien atrodās nomalēs, kur sarežģīti atrast darbu, – teic Dāvis.* Tālab tika aktivizēts rezerves plāns – pārcelties uz Limbažu novadu. – *Bija laiks mainīt visu – veidot kaut ko savu, attīstīt karjeru un pāri visam beigt strādāt nakts darbu, ko biju aizsācis studiju laikos. Sakravājam somas un aizbraucām pie manas omes uz Pāli ar domu palīdzēt viņai ikdienas gaitās, kamēr paši iekārtosimies.*

Joks, kas pārtapa par sirdslietu

Atbilstoša darba iegūtajai profesijai tuvējā apkārtnē nebija, tāpēc nācās strādāt mežsaimniecībā, kas Dāvim nepatika. – *Reiz, ejot gar pamatskolu, pajokoju sievai, ka varētu tur strādāt. Sakritības pēc izrādījās, ka skolā tiešām bija vakance vēstures skolotājam. Tā kā augstskolā apguvu daudz zināšanu vēstures un sociālo zinātņu jomā, nolēmu, ka varētu pamēģināt. Un no sākotnēja joka par skolotāja amatu tas izvērtās līdz uzaicinājumam uz pārrunām. Sapratu – katrs pateiktais vārds kaut kur aiziet. Tā es piesaucu pedagoģiju, – pasmej sarunbiedrs.* Nedēļu pirms jaunā mācību gada sākuma nedrošība ņemusi virsroku un kandidatūra gandrīz atsaukta, tomēr direktore ierosināja vismaz pamēģināt. Šo avantūru nav nācies nožēlot.

Tā kā skolā slodze nebija liela, Dāvis paralēli turpināja darbu mežsaimniecībā, bet, pārcēlies uz Limbažiem, sāka strādāt par glābēju peldbaseinā. Istās dzīvesvietas meklējumi turpinājās. Gandrīz jau iegādājušies dzīvokli, kad pēkšņi viss mainījās, – radās iespēja dzīvot ģimenes mantotajā mājā netālu no Pāles. – *Visi, kuriem teicām, ka tur dzīvosim, neticēja, jo tur nebija piemēroti apstākļi. Mēs nepadevāmies un spītīgi gājām uz priekšu. Talkā nāca visa ģimene un pāris draugu. Pavasarī sākām remontu un novembrī ievācāmies. Tur vēl nebija siltā ūdens. Teritorijā bija maza pirtiņa, kur ar ķerru vedām mazgāties traukus un mazgājāmies paši. Atceroties šos laikus, tie liekas izaicinoši un grūti,*

ti, taču svarīgākais, ka tā bija mūsu vieta, mūsu mazā paradīze. Tur ir viss, ko vien var vēlēties. Blakus tek Svētupe, ir dīķis, – ar aizrautību apraksta sarunbiedrs.

Šobrīd Dāvis ir skolotājs Limbažu Valsts ģimnāzijā. Arī šis notikums nebija plānots, bet kļuva par vienu no dzīves lielākajiem piepildījumiem. – *Skolas direktore Gunta Lāce mani uzaicināja uz tikšanos, neatklājot tās mērķi. Biju ļoti izbrīnīts, bet aizgāju. Viņa man piedāvāja mācīt vēsturi. Es, protams, atteicu, jo nebiju gatavs to darīt ģimnāzijas līmenī. Kad jau gāju ārā pa durvīm, viņa sāka stāstīt, ka ir arī jauna mācību programma, un vaicāja, vai es saprotu kaut ko no dizaina un tehnoloģijām. Atgriezies un ar to sākās mans darbs kā pilna laika skolotājam, – teic pedagogs.*

Skolotājs pasaulē noteikti ir viena no ietekmējošākajām profesijām, tās misija ir iedot kaut ko noderīgu jaunajai paaudzei. Viņš var kalpot par paraugu, bet svarīgi nepazaudēt arī savu “es”.

Strādājot Pālē, Dāvis apguva pedagoģijas kursu Daugavpils Universitātē, kas nodrošināja kvalifikāciju darbam skolā. Vēlāk sekoja dalība projektā *Mācītspēks*, kur no 600 pieteikumiem uzņēma tikai sestdaļu dalībnieku, tostarp viņu. Tur iegūtā augstākā izglītība tika pielīdzināta kādam mācību priekšmetam – Dāvim tā bija vēsture un sociālās zinības. Paralēli tam Latvijas Universitātē bija jāapgūst skolotāja profesija.

Šobrīd novadnieks māca dizainu un tehnoloģijas, kā arī digitālo dizainu. Kursi ir unikāli un izstrādāti programmā *Skola2030*, savienojot vairākas dizaina jomas. – *«Mācītspēkā» varēja izvēlēties virzienu, piemēram, matemātiku vai vēsturi. Es izvēlējos dizainu un tehnoloģijas. Sanāca interesanti – apgūvām iepriekšējo priekšmetu, kas ir mājturība un tehnoloģijas, bet viss jaunais, lai varētu pasniegt dizainu, bija jāapgūst pāris semināros. Daudz uzzināju pašmācības ceļā, – atklāj pedagogs,* kurš vienubrīd gandrīz iestājies Rēzeknes Augstskolā, smeļoties, ka varētu kļūt par cilvēku, kurš pabeidzis visas Latvijas augstskolas. Viņš tam lēnām tuvojas, jo Rīgas Tehniskajā universitātē apgūs programmcēšanu ar mākslīgo intelektu.

Dāvis ir pateicīgs par darbu, kas reizē ir arī sirdslieta. Viņa pirmā audzināmā klase jau devusies lielajā dzīvē, tai nākamgad sekos šībrīža audzēkņi. – *Esmu sapratis, ka par skolotāju kļūst divos veidos – vai nu to gribi no bērnības, vai tas notiek nejaušības pēc. Skolotājs pasaulē noteikti ir viena no ietekmējošākajām profesijām, tās*

Dāvis Rudzītis priecājas par iespēju iedvesmot apkārtējos ne tikai skolā, bet arī sadzīvē

misija ir iedot kaut ko noderīgu jaunajai paaudzei. Viņš var kalpot par paraugu, bet svarīgi nepazaudēt savu “es”, ko ilgā laika periodā, strādājot bez atpūtas, var ātri panākt. Mēdz teikt, ka pirmie pieci gadi ir laiks, kad neviņš sanāk pārcensties un izdegt. Labi, ka veiksmīgi tam esmu ticis pāri, – pasmej pālietis.

Basketbolists, filmētājs, biškopsis un vēl...

Brīvajā laikā sarunbiedrs spēlē basketbolu, kas ir iemīlota nodarbe kopš 3. klases. Viņš vada arī savu uzņēmumu *Red Rye Studio*, piedāvājot filmēšanas pakalpojumus. Joprojām aktuāls ir sapnis izveidot savu studiju un filmu, kas pozitīvi ietekmētu skatītāju dzīves. Šī nodarbe gan rada satraukumu un manāmu iesprīngumu, jo ir tikai viena iespēja tikt pie laba rezultāta. Savukārt ik mirklis skolotāja krēslā tiek patiesi izbaudīts.

Jau trešo gadu Dāvis sevi lepnī dēvē par biškopi. Sākotnēji plānoto trīs stropu vietā to skaits pieaudzis līdz septiņiem. Lai gan šis gads nav bijis dāsns, medus ģimenei netrūkst. – *Man patiesībā ir alerģija pret bišu kodumiem, kas rezultējas ar pāris dienu sapampumu. Lai cik dīvaini izklausītos, tomēr ik pa laikam tiem ļaujies, cerot, ka pēc desmit gadiem imunitāte būs pieņēmusies spēkā, – stāsta saimnieks.* Vēl sarunbiedrs smeļas gudrības pirts skolā, godinot senlatviešu tradīcijas – katru svētdienu iet pirtī, lai ne tikai mazgātos, bet sagatavotos jaunai nedēļai. Ne velti agrāk teica, ka latviešiem pirts bija svētnīca, kur piedzima, saņēma svētību un arī atvadījās no dzīves.

Pamatvērtība: latvietība

Rudzīšu ģimenē, kurā aug arī meita Mētra, nozīmīga loma ir latviskajai dzīvesziņai. Interesi par to aizsāka līdzināšanās tradīcija precībās. – *Vēlējāmies kāzas latviskās tradīcijās. Iedziļinājāmies visā un sapratām, ka pasaule ir tik plaša. Pirms diviem gadiem kopā ar kalēju izkalu asmeni, šogad no bērza tāsīm izveidoju rokturi. Šķita neregāli, ka var ieiēt mežā, paņemt vajadzīgo un uztaisīt savu nazi. Latvietis to vēsā mierā var, un tas ir brīnišķīgi, – vērtē sarunbiedrs.*

Latviskajā dzīvesziņā noteicošais faktors ir saule, kam pakārtota dzīve. Tālab Dāvim ir svarīgi rītu pavadīt tās gaismā ar tasi kafijas un labām domām. – *Dienas pirmajā daļā, kad saule ir augstākajā punktā, fokuss tiek veltīts fiziskiem darbiem. Tai rietot, jākoncentrējas uz garīgo pasauli. Pēc latviskās dzīvesziņas iešana uz sporta zāli vakarā nav efektīva. Tāpat jāvēro daba, piemēram, dainās aprakstī-*

ta zelta stunda: mirklis ap vieniem dienā, kad iestājas pilnīgs klusums. Tas ir miera laiks, kad vajadzētu paņemt pauzi no visa. Otrs brīdis ir ap septiņiem vai astoņiem vakarā – arī tad var redzēt, kā vējš ir norimies un putni apklusuši. Pilsētā to grūti novērot, bet, dzīvojot tuvāk dabai, to var just, – skaidro latvietības vēstnesis.

Īpašu uzmanību trijotne velta gadskārtu svinēšanai, neiztiekot bez centrālā elementa – ugunsкура. Turklāt šie notikumi norisinās noteiktos datumos, kam pāris dienu vēlāk seko gandrīz katrās mājās atzīmējamie svētki. Piemēram, ziemas saulgrieži ir no 20. līdz pat 22. decembrim, bet Ziemassvētkus svin 24.–26. decembrī. Tā sanāk aizvadīt dubultsvinības. Atšķirībā no mūsdienām, kad arvien svarīgākas kļūst dāvanas, Rudzīši iestājas par kopābūšanas prieku. Liela loma ir Jāņiem, ko lustīgi svin ar dziesmām, dejām, bungu spēli un, protams, uguni. – *Vienalga, kādā formātā, bet labi, ka šie svētki ir saglabājušies. Tajos ir īsts spēks. Atceros, kā aktīvi un entuziastiski pirmo reizi svinējām Pālē. Cilvēki brīnījās. Bet es nesaprotu, kā to iespējams darīt citādāk, – pasmej novadnieks.*

Rudzīši jau aptuveni sešus gadus aktīvi darbojas saietā *Trejdeviņi* organizatoru grupā. Tas ir brīnišķīgs veids, kā iepazīties ar domubiedriem no visas Latvijas. Saimei ik gadu pievienojas 15–20 dalībnieku. Kopīgās sanāksšanas laikā sievas un vīri dara katram piemērotus darbus, bet vakarā visi sanāk kopā. Dienas pirmā daļa tiek pavadīta ritos, kuros apgūst amatus un iepazīst tradicionālo kultūru. Savukārt dienas otrā puse pāriet ciltis, kas veido mazākas kopienas, iegremdējoties latviskajā pasaules tvērumā. Dāvis, būdams viens no darba grupas, ir atbildīgs par paša izveidotās mājaslapas uzturēšanu un ikdienas norišu dokumentēšanu, uz ko saieta rītos iespējams atskatīties. Šogad *Trejdeviņi* jau desmito reizi norisinājās Limbažu pagasta Meža salās. – *Tā ir izcili piemērota vieta latviskuma kopšanai. Tieši tur iemīlējāmies idejā, ka nekas no latviskās dzīvesziņas nav izdomāts. Tu vienkārsi dzīvo pēc dabas principiem, nevis mākslīgi radītām shēmām. Tā var apgūt amatu prasmes, gudrības, jebko citu, kas patiešām ir noderīgs, – pārliecināts ir pālietis.*

Fanija ROMEIKO

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta «Personības spēks» īstenotāja – SIA «Izdevniecība Auseklis». Projekta Nr. 2025.LV/RMA/1.6.1/018